

Täysistunto

Tiistai 27.4.2021 klo 13.59—15.39

Täysistunto alkoi klo 13.59. Täysistunto päättyi klo 15.39.

Puhetta johtivat toinen varapuhemies Juho Eerola (13.59—15.30) ja ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov (15.30—15.39).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Ilmoituksia

2.1. Muut ilmoitukset

Elina Lepomäki on muuttanut nimensä Elina Valtoseksi.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vaalilain 9 ja 46 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 60/2021 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään perustuslakivaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Minister Henriksson, varsågod.

Keskustelu

14.00 **Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies, värderade talman! Meillä on käsiteltävänä vaalilain väliaikainen muutos, jonka nojalla vuoden 2021 kuntavaaleissa toimitettaisiin laitosäänestys Puolustusvoimien varusmieskoulutusta antavien joukko-osastojen varuskunnissa ja Rajavartiolaitoksen varusmieskoulutusta antavissa yksiköissä. Laitosäänestyksessä voisivat äänestää näissä varuskunnissa ja yksiköissä varusmiespalvelusta tai naisten vapaaehtoista asepalvelusta suorittavat äänioikeutetut.

Perustuslain mukaan julkisen vallan tehtävänä on edistää yksilön mahdollisuuksia osallistua yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttaa häntä itseään koskevaan päätöksente-

Pöytäkirja PTK 47/2021 vp

koon. Ehdotetun esityksen tavoitteena on turvata varusmiesten äänestysmahdollisuuksien toteutuminen koronapandemian aikana kuntavaaleissa tuomalla äänestysmahdollisuus äänioikeutettujen luokse.

Enligt grundlagen ska det allmänna främja den enskildes möjligheter att delta i samhällelig verksamhet och att påverka beslut som gäller honom eller henne själv.

Syftet med det föreslagna lagförslaget är att säkerställa att värnpliktiga har möjlighet att rösta också under coronapandemin genom att möjliggöra anstaltsröstning i Försvarsmaktens garnisoner med truppförband som ger utbildning för beväringar och i de av Gränsbevakningsväsendets enheter som ger utbildning för beväringar.

Arvoisa puhemies! Koronapandemian seurauksena varusmieskoulutuksen aikataulutusta on jouduttu järjestämään osin tavanomaisesta poikkeavalla tavalla. Laitosäänestyksen toimitaminen varuskunnissa vuoden 21 kuntavaaleissa mahdollistaisi varusmiespalvelusta tai naisten vapaaehtoista asepalvelusta suorittavien äänestämisen varuskunnan alueella ilman heille suunnattuja erillisiä kuljetus- ja aikataulujärjestelyjä.

Arvoisa puhemies! Esityksen tavoitteena on siten edistää näiden äänioikeutettujen mahdollisuuksia äänestää vuoden 21 kuntavaaleissa sekä tukea äänestysmahdollisuuden toteutumista terveysturvallisesti covid-19-pandemiasta huolimatta.

Hallituksen esityksen valmistelu on käynnistynyt oikeusministeriön aloitteesta pohjautuen eduskuntapuolueiden puoluesihteerien kanssa kuntavaalijärjestelyistä käytyihin keskusteluihin. Valmistelun aikana oikeusministeriöstä on oltu yhteydessä esitystä koskien puolustusministeriöön, sisäministeriöön, Pääesikuntaan, Rajavartiolaitokseen ja siviilipalveluskeskukseen.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian ja viimeistään 24.5.2021, jotta kunnat voisivat tehdä varuskunnissa toimitettavaa laitosäänestystä varten tarvittavat toimenpiteet. Väliaikaisen lain on tarkoitus olla voimassa 30.6.2021 saakka.

Oikeusministeriössä on myös tarkoitus aloittaa vuoden 21 kuntavaalien jälkeen pysyväisluonteisen muutoksen valmistelu, jossa harkitaan laitosäänestyksen ulottamista varuskuntiin myös pysyvästi. Valmistelussa voitaisiin ottaa huomioon myös tulevista kuntavaaleista saadut kokemukset varusmiesten laitosäänestyksestä. — Kiitoksia, tack.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Edustaja Kiviranta.

14.04 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! On erittäin tärkeää turvata varusmiesten äänestysmahdollisuuden toteutuminen kuntavaaleissa myös vallitsevissa pandemiaoloissa. Tämän onnistumiseksi varuskunnat on asianmukaista sisällyttää vaalilain listaan kotimaan erityisistä äänestyspaikoista tämän vuoden kuntavaaleissa. Näin varusmiehet pääsevät käyttämään äänioikeuttaan omissa joukko-osastoissaan terveysturvallisesti.

Arvoisa puhemies! On myös yleisesti ottaen erittäin tärkeää, että nuorten osallistuminen yhteiskunnalliseen päätöksentekoon tehdään mahdollisimman helpoksi. Nyt tehtävä vaalilain väliaikainen muutos on konkreettinen toimi äänestyskynnyksen madaltamiseksi, joka voi myös rohkaista monia nuoria käyttämään äänioikeuttaan tulevaisuuden vaaleissa. Demokraattisen järjestelmämme legitimitetin kannalta on olennaista, että nuoret ovat kiinnostuneita käyttämään äänioikeuttaan myös jatkossa ja toivon mukaan kiinnostuvat monipuolisesti eri tavoista osallistua yhteiskunnalliseen päätöksentekoon. On myös todella tärkeää,

Pöytäkirja PTK 47/2021 vp

että jatkossakin varusmiehet voisivat käyttää äänioikeuttaan asevelvollisuutensa aikana omissa varuskunnissaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Simula.

14.05 Jenna Simula ps: Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksen mukaan Puolustusvoimien varuskunnissa ja Rajavartiolaitoksen varusmieskoulutusta antavissa yksiköissä toimitettaisiin siis poikkeuksellisesti laitosäänestys tulevilla kuntavaaleissa. Tähän mennessä varusmiehet eivät ole voineet äänestää varuskunnissa, ja tämänkin esityksen on tarkoitettu olevan väliaikainen. Kuitenkin varusmiesten äänestyksen helpottamista on pitkäjänteisesti ajanut muun muassa Varusmiesliitto.

Nuorten äänestysaktiivisuudesta ollaan jatkuvasti huolissaan. Varusmiespalvelus suoritetaan yleensä nuoren saavuttaessa täysi-ikäisyyden, ja palveluksen aikana toimitettavat vaalit ovatkin siten ensimmäiset, joissa nuori pääsee äänestämään. Kahdeksan poliittisen nuorisjärjestön, Varusmiesliiton ja Demo Finlandin yhteiskannanoton mukaan varusmiesikäisten miesten äänestysaktiivisuus on huomattavasti yleistä äänestysaktiivisuutta matalampaa, samoin verrattuna samanikäisten naisten äänestysaktiivisuuteen. Erityisiä ongelmia aiheuttaa se, jos varusmies on palveluksessa varsinaisena vaalipäivänä. Lyhyitä iltavapaita ei myöskään helposti tuhlata äänestys-oikeuden käyttämiseen.

Aiemmin varusmiehille on tarjottu yhteiskuljetuksia tietyistä varuskunnista vaalipaikoille, jotta he ovat voineet käyttää äänioikeuttaan. Joidenkin varuskunta-alueiden lähellä on pysähtynyt erillinen äänestysauto. Tämä väliaikainen lakimuutos on tehty nimenomaan koronatilanteen vuoksi, jottei vaalien terveysturvallisuus vaarantuisi äänestyspaikkojen mahdollisten ruuhkautumisten vuoksi.

Arvoisa puhemies! Äänestäminen ja äänioikeuden käyttämisen mahdollistaminen on demokratian kulmakivi. Erityisesti ensimmäinen äänestyskokemus jää mieleen, ja sen tulisi sujua mutkattomasti. Tämä esitys äänestyksen mahdollistamisesta varuskunnissa on askel oikeaan suuntaan, ja sitä puoltavat useat argumentit. Kuntavaaleista saadun kokemuksen perusteella tulee todellakin ryhtyä valmistelemaan pysyvää lakimuutosta, jotta varuskunnissa voitaisiin toimittaa vaalit myös muissa vaaleissa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Koponen, Ari.

14.08 Ari Koponen ps: Arvoisa puhemies! Esitystä on toivottu pitkään, sillä nuorten äänestysaktiivisuus on ollut alhainen. Esityksen tavoitteena on turvata varusmiesten äänestysmahdollisuuksien toteutuminen pandemian aikana vuonna 21.

Demokratian toteutumisen kannalta on ensiarvoisen tärkeää, että kaikilla halukkailla on mahdollisuus käyttää äänioikeuttaan. Laitosäänestys helpottaisi niiden varusmieskoulutukseen osallistuvien äänioikeutettujen äänioikeuden käyttämistä, jotka olisivat saapuvilla esityksessä tarkoitetuilla Puolustusvoimien varuskunta-alueilla ja Rajavartiolaitoksen yksiköissä laitosäänestystä toimitettaessa. Ehdotus edistäisi siten kyseisten henkilöiden vaali- ja osallistumisoikeuksien tosiasiallista toteutumista sekä parantaisi terveysturvallisuutta.

Vaalien siirtäminen ja ennen kaikkea tekemättömyys olivat epäonnistuminen hallitukselta, ja nyt onkin tehtävä kaikki mahdolliset toimet, että kuntavaalit pystytään järjestä-

Pöytäkirja PTK 47/2021 vp

mään ajallaan kesäkuussa, ja otettava oppia, ettemme olisi tällaisessa samanlaisessa tilanteessa uudelleen.

Ja kuten edustaja Simula sanoi, olisi toivottavaa, että tästä tulisi myös pysyvä käytäntö.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kivisaari.

14.09 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa puhemies! Suomessa on yleinen ja yhtäläinen äänioikeus. Tämä seikka on osaltaan auttanut vakaan ja turvallisen hyvinvointivaltion rakentamisessa. Yhtäläinen äänioikeus tarkoittaa myös, että jokaisen äänioikeutetun ääni on samanarvoinen.

Äänestysaktiivisuus on laskenut jo pitkään. Mitä useampi äänioikeutettu jättää äänestämättä, sitä heikomman mandaatin vaaleilla valitut saavat. Vaalit ja politiikka kyllä kiinnostavat ihmisiä. Mielipiteitä heillä varmasti on, kuten me kansanedustajat hyvin tiedämme. Yhteiskunnalle on tärkeää saada ihmiset äänestämään ja ilmaisemaan kantansa. Se on tärkeä edellytys myös demokratialle.

Äänestysinto varmasti alenee, jos äänestys tehdään kovin vaivalloiseksi. Koti- ja laitospäästä on pyritty helpottamaan niiden ihmisten mahdollisuutta äänestää, joille äänestyspaikalle meneminen on hankalaa tai mahdotonta.

Puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetaan laitosäänestyksen järjestämistä varuskunnissa, mikä turvaisi varusmiespalvelustaan suorittavien äänestysmahdollisuuden koronaaikana. Varusmiespalvelustaan suorittavat nuoret, omaa tulevaisuuttaan rakentavat tulevaisuuden tekijät, ovat kaikin tavoin myös suomalaisen yhteiskunnan kulmakiviä, joiden osallisuus ja osallisuuden mahdollistaminen vaaleihin on elintärkeää. Monipuoliset ja turvalliset äänestysmahdollisuudet tekevät äänestämisen helpoksi ja kannustavat ihmisiä käyttämään äänioikeuttaan niin nuorten kohdalla kuin iäkkäidenkin kohdalla. Äänioikeuden käyttäminen on aina palvelus yhteiskunnassamme.

Puhemies! Nykyinen edustuksellinen demokratia on rakennettu Suomessa sen varaan, että kansalaiset äänestävät vaaleissa henkilöitä, joiden haluavat hoitavan yhteisiä asioita muiden puolesta. Mikäli ei äänestä ollenkaan, on vaikea tuoda omia ajatuksiaan, arvojaan ja ratkaisujaan esille politiikassa. Yksi tapa löytää mieleinen ehdokas vaaleissa on tietysti asettua itse ehdolle. Nuorten ehdokkaiden, niin varusmiesten kuin -naisten, näkyminen kuntavaalilistoilla olisi kovin tervetullutta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Aittakumpu.

14.12 Pekka Aittakumpu kesk: Arvoisa puhemies! Tänään vietetään kansallista veteraanipäivää. Nöyrä kiitos sotiemme veteraaneille, jotka tekivät valtavan työn isänmaamme eteen kantamalla sota-aikana vastuuta.

Vastuun kantamisesta on kyse myös siinä, että osallistumme isänmaan asioiden hoitoon kansanvallan puitteissa. Äänioikeutettu voi osallistua äänestämällä vaaleissa, ja monet ovat lähteneet myös itse mukaan päätöksentekoon eri tasoille. Isänmaan asioita hoidetaan niin kunnissa kuin valtakunnan politiikassa.

Arvoisa puhemies! Pidän erittäin arvokkaana ja tärkeänä sitä, että mataloitamme äänestämisen kynnyksen. On sitä parempi, mitä useampi äänestää niin tulevissa tämän vuoden kuntavaaleissa kuin muissakin vaaleissa. Koronan takia kuntavaaleja jouduttiin siirtämään, ja koronan takia joissakin kunnissa ollaan myös ottamassa uusia tapoja äänestämi-

Pöytäkirja PTK 47/2021 vp

seen. Joissakin kunnissa esimerkiksi päästään ensimmäistä kertaa äänestämään — ainakin ennakköäänestyksessä — autosta autokaistaäänestyksessä.

Arvoisa puhemies! Olisi hyvin toivottavaa, että ainakin osa näistä uusista äänestyskynystä mataloittavista käytännöistä voitaisiin ottaa käyttöön myös jatkossa. Oli hyvä kuulla oikeusministerin toteamus siitä, että myös varusmiespalvelusta suorittavien uutta käytäntöä nyt ikään kuin kokeillaankin ja sitten se voidaan ottaa jatkossakin käyttöön, mikäli tämä hyväksi osoittautuu.

Kaikkiaan tämä hallituksen esitys vaikuttaa erittäin hyvältä. Tavoitteenahan on, kuten kuulimme, edistää varusmiespalvelusta ja naisten vapaaehtoista asepalvelusta suorittavien äänioikeutettujen mahdollisuutta äänestää sujuvasti ja turvallisesti nyt koronapandemian aikana. Tämä esitys antaa mahdollisuuden äänestää joukko-osastojen varuskunnissa ja Rajavartiolaitoksen varusmieskoulutusta antavissa yksiköissä. Arvion mukaan esitys koskisi noin 15 000:ta varusmiespalvelusta suorittavaa äänioikeutettua. Nämä henkilöt ovat suomalaisia, jotka tällä hetkellä kantavat tärkeää vastuuta isänmaamme puolustamisen eteen suorittaessaan varusmiespalvelusta. On erittäin tärkeää taata heille turvallinen ja sujuva mahdollisuus antaa äänensä tulevissa kuntavaaleissa ja tätä kautta osallistua myös kansanvallan toteutumiseen. Siksi tämä hallituksen esitys on erittäin hyvä ja kannatettava.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Mäkelä.

14.15 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! On tietenkin selvää, että tämä esitys laitosäänestyksistä varuskunnissa on sinällään kannatettava ja tervetullut esitys.

Kuitenkin täytyy ihmetellä, miten tällaista asiaa varusmiesten äänioikeuden ja vaaleissa äänestämisen mahdollisuuksien parantamisesta säädetään vasta vuonna 21 koronapandemian oltua käynnissä jo vuoden ajan. Onko tämä taas yksi niitä toimia, mitä ei sen kulu-
neen vuoden aikana ole saatu tehtyä aikaisemmin, [Mikko Savola: No nytten se tehdään!] kun tästä käydään nyt keskustelua vasta pitkään varsinaisen vaalipäivän jo mentyä ja kiireellä uuden vaalipäivän lähestyessä? Miten ollaan tultu tähän tilanteeseen, että tätä tehdään vasta nyt? Laajemmin voisi kysyä, miksi tämä asia tehdään vasta nyt eikä jo vuosikymmeniä sitten. Miksi tätä tehdään poikkeuksellisesti eikä ole tehty pysyvästi? Arkijärjellä ajatellen pitäisi olla itsestään selvää eikä mikään uutuu-
sen, että kun yhteiskunta rajoittaa yksilöiden tai joukkojen liikkumisvapautta lainsäädännöllä ja pakkovallalla — varusmiespalveluksen tapauksessa erityisesti jopa sukupuoleen kohdistuen — niin kyllähän nyt näiden henkilöiden demokraattiset perusoikeudet, joihin äänioikeus ytimessään kuuluu, pitäisi turvata.

Elikkä tämä esitys eteenpäin nopeasti ja vastaavanlainen lainsäädäntö käyttöön pysyvästi, myöskin mahdollisimman nopeasti. — Kiitos!

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, arvoisat edustajat. Täällä on pientä halukkuutta debattiin. — Edustaja Hoskonen.

14.16 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Lyhyesti vain sen verran totean, että on hyvä, että maassa on erittäin terhakka oppositio, joka esittää vahvoja kannanottoja. Toivoisin kuitenkin tässä asiassa, kun tämä koronavirus on täällä jo tehnyt tuhojaan — ei vain Suomessa, vaan koko maailmassa — että kukaan ei ole tätä asiaa

Pöytäkirja PTK 47/2021 vp

koskaan ennen päässyt harjoittelemaan. Tämä on ensi kertaa. Edellisen kerran oli tietenkin se espanjantauti 1900-luvun alkupuolella, ja sieltä asti ei muistoja tänne asti ole yltänyt.

Kun tehtiin näitä koronarajoituksia eri tahoille, niin totta kai niiden tähtäimessä oli suojata ihmisten henkeä ja terveyttä. Ja kun vaaleja siirrettiin, niin nyt me tiedämme sen ihan varmasti, että kun olemme vähentäneet ihmisten liikkumista, asettaneet rajoituksia, se on tuottanut tulosta. Sairastumistapaukset ovat harventuneet — taidettiin mennä pahimmillaan lähellä 1 000:ta, nyt se on jotakin 200:n luokkaa — ja se todistaa kiistatta sen, että tämä toimii tällä keinoin erittäin hyvin, kun teemme rajoituksia.

Sanon lopuksi sen, että tärkeintä on huomata tässäkin, arvoisa puhemies, että oma henkilökohtainen vastuu on kaikkein tärkeintä, se, että pidämme huolen siitä, ettemme sairastuta toisiamme emmekä läheisiämme.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Savola.

14.17 Mikko Savola kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hieman tämä edustaja Mäkelän nostama kritiikki on jälkijättöistä siinä mielessä, että nythän nimenomaan on esitys pöydässä, millä varusmiesten äänestysoikeutta parannetaan. Jos te oikein asialla olisitte olleet, niin teillähän oli viime kaudella oikeusministerin salkku omalla puolueellanne ja silloinhan tämän olisi pystynyt valmistelevaan, mutta nyt tämä hallitus sen onneksi tekee.

Kyllähän tämä varusmiesten oikeus äänestää on ihan keskeinen asia. Tätä ovat pitäneet esillä niin Varusmiesliitto kuin nuorisjärjestöt laajasti, puolustusministeri Kaikkonen on tämän tuonut hyvin esiin ja myöskin oikeusministeri Henriksson, joka tämän esityksen nyt tänne hallituksen puolesta on tuonut. On aivan keskeistä, että nuoret pääsevät äänestämään, varusmiehet pääsevät äänestämään ja tämä yhtäläinen äänioikeus näin ollen turvataan kaikille.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja al-Taee.

14.19 Hussein al-Taee sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On tärkeää, että... [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja al-Taee, laittakaa mikrofoni päälle.

Arvoisa puhemies! On tärkeää, että varusmiehet pääsevät äänestämään. Sanoisin, että se on vastuu ja velvollisuus, ja äänestysvilkkaus on ollut alhaista nuorilla ikäryhmillä. Se on tärkeää, että tässä tällainen mahdollisuus avautuu. Mutta sitten, ministeri Henriksson, ihan yhtä tärkeää on, että näillä ihmisillä, jotka ovat tavallaan suljettuina pitkiä aikoja erilaisiin laitoksiin harjoituksen ajaksi ja muuten, olisi aito mahdollisuus myös tutustua poliittiseen tilanteeseen ja ehdokkaisiin, ettei se mene pelkästään someilun, populismin, somettamisen, väärin ymmärrettyjen asioiden varaan vaan että heillä on aitoja mahdollisuuksia lukea, tutustua ja ymmärtää, mistä näissä kysymyksissä on kyse. Ja samanaikaisesti, kun tämä mahdollisuus heille varataan, heille on myös varattava mahdollisuus pystyä tutustumaan rauhassa laitoksen ulkopuolella tapahtuviin asioihin sekä Suomessa että maailmalla.

Pöytäkirja PTK 47/2021 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Myönnän vielä vastauspuheenvuorot edustajille Essayah, Kiljunen ja Mäkelä. — Edustaja Essayah.

14.20 **Sari Essayah kd** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Tosiaankin on tänään veteraanipäivänä oikein, että me tässä salissa kaikki osoitamme kunnioitusta menneille sukupolville uhrista isänmaan hyväksi ja tänä päivänä saamme esitellä täällä salissa varusmiehille tarjottavan mahdollisuuden käyttää äänioikeutta joukko-osastossaan ja Rajavartiolaitoksen varusmiehiä kouluttavissa yksiköissä.

Tämä on äärimmäisen tärkeää — ei pelkästään nyt tämän koronan takia, niin kuin täällä kollegat ovat todenneet, vaan toivon mukaan tästä tulisi ihan pysyvä käytäntö, kun nyt saadaan kokemuksia. Erityisesti kun ajatellaan näitä nuoria ikäluokkia, jotka suorittavat varusmiespalvelustaan joko vapaaehtoisena tai lain perusteella, niin on tärkeää, että ainakaan se varusmiespalvelus ei ole se syy, minkä tähden sitten äänestysaktiivisuus laskisi, eliikkä se, että ei ole mahdollisuutta käyttää äänioikeutta. Sen tähden tätä lakiesitystä voi kyllä oppositiostakin tervehtiä tyytyväisyydellä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kiljunen, Kimmo.

14.21 **Kimmo Kiljunen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Salissa on yksituumaisuus sen suhteen, että tässä kohdassa lakiesitys on paikallaan. Varusmiehille tehdään mahdollisimman helpoksi äänestäminen, ja siinä on kysymys kansanvallan, edustuksellisen demokratian ja tehokkuuden lisäämisestä.

Minä kuitenkin tällä vastauspuheenvuorollani jäin pohtimaan edustaja Mäkelän puheenvuoroa. Siinä jollain tavalla oli niin kuin väkisin löydettävä oppositiokulma asiassa, josta olemme yhtä mieltä. Tässä talossa tehdään lainsäädäntöä valtavassa määrin. Joka ikisen lain osalta, joka täällä säädetään, voisimme aina aloittaa puheenvuoron juuri samalla tavalla: ”Miksi tätä asiaa ei ole säädetty aikaisemmin?” Se on pohjaton argumentti. Sillä ei ole merkitystä. Teidän, edustaja Mäkelä, pitäisi kiittää tätä hallitusta siitä, että se säätää sen nyt ja yhdessä me voimme tämän toteuttaa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt vielä koko debatin aloittanut edustaja Mäkelä, sen jälkeen muutama kierros puhujalistaa ja sitten ministerille mahdollisuus vastata. — Edustaja Mäkelä.

14.22 **Jani Mäkelä ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Ei se kyllä ole mikään opposition tulokulma, mikä näiden vaalien siirron kronologia, aikajärjestys, on. Eliikkä vaalienhan olisi pitänyt olla jo noin kymmenen päivää sitten. Se vaalipäivä oli tiedossa useiden vuosien ajan, ja nyt me keskustelemme tällaisesta asiasta, millä olisi osaltaan jopa tuhansien ihmisten kohdalla parannettu heidän mahdollisuuksiaan äänestää turvallisesti kuntavaaleissa, jos vaalit olisi järjestetty aikanaan. Eli ei tämä ole mikään opposition tulokulma, vaan tämä on keskeinen asia demokratiassa, että vaaleihin täytyy valmistautua ajoissa. Me olemme tienneet vuoden ajan, että meillä on koronapandemia, olemme tienneet vuoden ajan, että vaalipäivä lähestyy — tämä esitys on vasta nyt täällä eduskuntasalissa. Kyllä siitä täytyy keskustella, miksi on näin, että se on vasta nyt täällä eduskuntasalissa.

Pöytäkirja PTK 47/2021 vp

Jos lähdemme uskomaan, että tämä THL:n laskuharjoitus tartuntojen määrästä oli vilpittön eikä siinä ollut mitään muuta tarkoitushakuisuutta, niin kyllähän silti olisi pitänyt näihin vaaleihin valmistautua ajoissa ja oikeusministeriön olisi pitänyt tehdä työnsä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt takaisin puhujalistaan. — Edustaja Pelkonen.

14.23 Jaana Pelkonen kok: Arvoisa herra puhemies! Salissa on kuultu monia hyviä puheenvuoroja. Kuten edustaja Simula aikaisemmin täällä salissa hyvin totesi, tämä esitys on askel oikeaan suuntaan. Erityisesti nuorten äänestysaktiivisuudesta on kannettu suurta huolta jo pitkään. Varusmiesten äänestysmahdollisuuksien toteutumisen turvaaminen on tärkeää niin tulevaisuuden kuntavaaleissa kuin muissakin tulevaisuuden vaaleissa. Esitys on kannatettava, ja itsekin toivon, että tästä tulisi pysyvä käytäntö. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Savio.

14.23 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Tämä esitys vaalilain väliaikaisesta muuttamisesta siten, että ensi kesäkuun kuntavaaleissa toimitettaisiin laitosäänestys varuskunnissa ja Rajavartiolaitoksen varusmieskoulutusta antavissa yksiköissä, on aiheellinen. Suomen kannalta äärimmäisen tärkeää kansalaisvelvollisuuttaan suorittavilla varusmiehillä on oltava myös koronapandemian aikana tosiasiallinen mahdollisuus käyttää kansalaisoikeuksiaan, joista äänioikeus on yksi olennaisimmista.

Vaikka olemme täällä eduskunnassa jo päättäneet pidentää kuntavaalien ennakköäänestysaikaa aiempaan verrattuna, niin on hyvä, että äänestäminen mahdollistetaan nyt myös varuskunta-alueella. Se lisänee osaltaan varusmiespalvelustaan suorittavien nuorten äänestysaktiivisuutta. Toivon mukaan tästä käytännöstä tulee pysyvä myös jatkossa.

Arvoisa puhemies! Mikäli sopii, niin nostan tässä yhteydessä vielä lyhyesti esille viime päivien huolestuttavat uutiset varuskunnissa esiintyneistä koronaryppäistä. Julkisuudessa olleiden tietojen mukaan Puolustusvoimissa on tämän alkuvuoden aikana varmistettu jo yli 600 koronataartuntaa, ja viime aikoina niitä on esiintynyt runsaasti erityisesti Turun suunnalla. Lukumäärä on selvästi suurempi kuin viime vuonna, ja varusmiesten omien kertomusten mukaan koronavirukselle altistuneita varusmiehiä on joissakin tapauksissa saatettu sijoittaa samoihin tupiin altistumattomien kanssa, ja tällöin osa varusmiehistä on mitä ilmeisimmin saanut jatkotartunnan ja levittänyt sitä edelleen muualle väestöön.

Arvoisa puhemies! Kun ottaa huomioon varusmiesten tiiviit majoitusolosuhteet, niin näillä varusmiehillä, jotka suorittavat kansalaisvelvollisuuttaan, ei ole käytännöllisesti katsoen juuri minkäänlaisia mahdollisuuksia ehkäistä sairastumista omalla toiminnallaan, jos tuvassa on yksikin koronapositiivinen. Olisikin nähdäkseni aiheellista, että varuskunnissa kiinnitettäisiin yhä enemmän huomiota pandemiaturvallisuuden varmistamiseen, sekä koronapandemian että kaikkien tulevienkin pandemioiden varalle. Toivottavasti nämä terveiset kantautuvat vielä myös puolustusministerin korviin, jotta varusmiehet voivat suorittaa kansalaisvelvollisuutensa mahdollisimman turvallisesti ja terveinä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt ministeri Henriksson, 5 minuuttia.

Pöytäkirja PTK 47/2021 vp

14.26 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson: Kiitos, arvoisa puhemies! Ensinnäkin aloitan siitä, että sehän on erittäin hyvä asia, että nyt mahdollistetaan se, että varuskunnissa voivat asevelvolliset äänestää. Se, että se tulee nyt tässä vaiheessa, johtuu muun muassa siitä, että Pääesikunta ei ole ollut tästä asiasta niin kiinnostunut. Päinvastoin Pääesikunta antoi oikeusministeriölle lausunnon, kun me pyydettiin, ja siinä heidän lausunnossaan kerrottiin näin, että Puolustusvoimissa on mahdollisuus toteuttaa tarvittavat äänestysjärjestelyt myös vallitsevasta epidemiatilanteesta huolimatta, minkä takia lakimuutoksen läpiviemistä ennen vuoden 2021 kuntavaaleja ei nähdä tarpeellisenä. Pääesikunta kannattaa vaalilain muuttamista niin, että ennakkoäänestyspaikan perustaminen varuskuntaan olisi jatkossa harkinnanvaraisesti mahdollista mutta siihen ei olisi velvoitetta.

Elikkä päinvastoin kuin mitä Pääesikunta on lausunut, oikeusministeri ja puolustusministeri kuitenkin yhdessä katsoivat, että tämä asia on niin tärkeä, että me tästä huolimatta viemme tämän eteenpäin, ja siitä olen iloinen, että olemme nyt näin pitkällä. — Tässä ei olla nukuttu ja tässä ei olla oltu tekemättä mitään, edustaja Mäkelä, vaan tässä on toimittu juuri niin kuin kansanvallassa pitääkin toimia: vaikka tämä Pääesikunta-taho on ollut toista mieltä, niin me olemme nähneet, että demokratian näkökulmasta tämä on hyvä asia, ja näin ollen meillä on tämä esitys täällä tänään.

Sitten on äärimmäisen tärkeätä, että me huolehditään siitä, että kaikki suomalaiset ja kaikki Suomessa asuvat, joilla on äänioikeus, voivat sitä äänioikeuttaan käyttää. Sen takia nyt voidaan todeta, että tämä koronatilanne, kun tänä päivänä jo suuri osa suomalaisista, noin 1,5 miljoonaa, on saanut rokotteen, on myös johtanut siihen, että THL on ollut valmis muuttamaan kantansa eristyksessä olevien mahdollisuudesta äänestää, ja THL on juuri tämän lisääntyneen tutkimustiedon ja rokotteiden ansiosta nyt todennut, että tietyin reunaehdoin eristyksissä olevien äänestysmahdollisuus voidaan järjestää sekä kotiäänestyksessä että vaalipäivänä ulkona. Se edellyttää rokotuksia, reiluissa turvaväleissä pitäytymistä sekä sitä, että äänestäjä käyttää maskia, ja monia muita yksityiskohtia. Myös tämä on positiivinen uutinen, koska tästä seuraa myös se, että useampi voi käytännössä käyttää äänioikeuttaan tulevaisuuden kuntavaaleissa.

Varusmiesten osalta voidaan edelleen todeta, että he voivat tietenkin äänestää myös ennakoon. Jos he ovat vapaalla, niin he voivat käyttää äänioikeuttaan ennakkoäänestyskesksä, niin kuin jokainen meistä voi, ja he voivat tietenkin äänestää myös vaalipäivänä, mutta jos he jostain syystä eivät näin pystyisi tekemään, niin heillä on tässä myös mahdollisuus äänestää varuskunnassa, kun siellä järjestetään laitosäänestyksenä siihen mahdollisuus. Näin ollen myös varusmiesten osalta mahdollisuus käyttää äänioikeuttaan paranee tämän esityksen osalta paljon, ja se on hyvä asia.

Me tarvitaan yhteiskunta, jossa meidän nuoret haluavat olla mukana, ja sen takia se on meidän asia myös huolehtia siitä, että on riittävästi ennakkoäänestyspaikkoja. Toivon, että joka kunnassa vielä mietitään sitä, että ennakkoäänestyspaikkoja on riittävästi.

Sitten tämän vuoden kuntavaalien kokemuksen jälkeen mennään eteenpäin ja ruvetaan valmistelevaan pysyväisluontoisempaa muutosta vaalilakiin ja kerätään kaikki se tieto, mitä näistä kuntavaaleista saadaan. Otetaan kaikki positiiviset kokemukset siitä irti ja muutetaan sitten vaalilakia siinä määrin, mitä on tarpeellista, niin että se istuu tulevien vaalien osalta paremmin kuin nykyinen vaalilainsäädäntö.

Olen iloinen siitä, että tässä salissa suuri osa on kannattanut tätä esitystä, ja luulen, että se on demokratiankin kannalta ja varusmiesten kannalta hyvä asia. — Kiitoksia.

Pöytäkirja PTK 47/2021 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään, ja asian käsittelyä jatketaan tässä samassa istunnossa päiväjärjestyksen muiden asia-kohtien tultua käsitellyiksi.

Asian käsittely keskeytettiin kello 14.32.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 15.32.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 3 käsittelyä. — Edustaja Könttä poissa, edustaja Savola poissa. — Edustaja Autto.

15.32 Heikki Autto kok: Arvoisa rouva puhemies! Tämä on todella hieno lakimuutos, jota pääsemme käsittelemään vaalilain 9 ja 46 §:ien osalta niiden väliaikaiseksi muuttamiseksi niin, että tässä covid-pandemian keskelläkin varusmiespalvelusta suorittavat nuoret miehet ja naiset voivat suorittaa niin puolustusvoimien joukko-osastoissa kuin sitten tuolla rajavartioston varusmieskoulutusta tarjoavissa yksiköissä kansalaisvelvollisuutensa ja mahdollisuutensa äänioikeuteen laitosaänestyksen kautta.

Tämä on todella hieno esitys, ja, arvoisa puhemies, ajattelen niin, että kyllähän tämän meidän maailman hienoimman edustuksellisen demokratian turvaamisen pitää olla koko eduskunnan, kaikkien puolueiden, ykköstavoite. Ja jotta järjestelmämme legitimizeetti säilyy, on tärkeää, että äänestysaktiivisuus säilyy riittävän korkealla tasolla.

Muistan lukeneeni tutkimuksia siitä, että kun nuorten äänestyskäyttäytymistä tutkitaan, niin hyvin usein ne nuoret, jotka äänestävät silloin, kun on ensimmäinen mahdollinen kerta äänestää, äänestävät hyvin vastuullisesti myös jatkossa — ottavat osaa vaaleihin, kuntavaaleihin, eduskuntavaaleihin, tasavallan presidentin vaaleihin, EU-vaaleihin ja niin edelleen. Mutta taas ne nuoret, jotka jättävät sen ensimmäisen mahdollisen kerran välistä, hyvin usein sitten eivät lähde enää sen jälkeen myöhemminkään äänestämään, ja tässä uhkaa jo hyvin varhaisessa iässä muodostua tällainen vaarallinen eriytyminen yhteiskunnan näkökulmasta: on aktiivisia kansalaisia ja sitten valitettavan laaja joukko myös hyvin passiivisia kansalaisia demokratian näkökulmasta.

Tässä mielessä usein varsinkin laajalle nuorten miesten ikäluokalle se tilanne, että vaalikevät on juuri varusmiespalveluksen aikaan, muodostaa tietenkin sellaisen etsikkoajan, että mikäli tilanne silloin, kun ollaan palveluksessa — toki sama koskee varmasti myös nuoria vapaaehtoisia naisia siellä palveluksessa — on se, että palvelusaikana ei pääsekään äänestämään vaikkapa juuri kuntavaaleissa, joissa vielä ne oman kouluaikaisen kotipaikkakunnan asiat ovat hyvinkin läheisiä ja voidaan vaikkapa kotona perheen keskenkin keskustella siitä, että osallistutaan aktiivisesti vaaleihin äänestämällä, ja se kokemus jää väliin, niin armeijan jälkeen sitten opiskelupaikkakunnilla asiat usein jo etääntyvät: vaalipiiri saattaa kokonaan vaihtua, ja eduskuntavaaleissakin asiat tuntuvat jo paljon etäisemmiltä. Tässä mielessä se, että myös varusmiespalveluksen aikana varmistetaan kaikille mahdollisuus äänioikeuttaan käyttää, on todella tärkeää demokraattisen yhteiskuntamme legitimitetin turvaamiseksi myös tulevaisuudessa.

Pöytäkirja PTK 47/2021 vp

Eli tässä mielessä, arvoisa puhemies, toivon, että tämä ei olisi ainoastaan väliaikainen muutos, vaan tulevaisuudessakin aina turvattaisiin tämä äänestäminen.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kauma poissa, edustaja Kimmo Kiljunen poissa, edustaja Minna Reijonen poissa. — Edustaja Rehn-Kivi.

15.36 Veronica Rehn-Kivi r: Värderade talman, arvoisa puhemies! Justitieministeriet har berett en viktig ändring i vallagen med tanke på det stundande kommunalvalet. Ändringen som tillåter anstaltsröstning vid garnisonerna garanterar att de värnpliktiga har möjlighet att rösta i valet på ett tryggt sätt. Försvarsmakten har på grund av coronaepidemin gjort ändringar i närvaropraxisen för de värnpliktiga, och därför är det viktigt att de som nu gör sin värnplikt ges en reell möjlighet och en enklare möjlighet att delta i valet och kunna utnyttja sin medborgerliga rättighet och skyldighet. Det är också viktigt, som här tidigare nämnts, att från ung ålder vänja sig vid att rösta och anse det betydelsefullt.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys on tervetullut ja tärkeä muutos, vaikkakin se koskee vain tulevia kunnallisvaaleja. Asevelvollisille tulee tietenkin taata yhtäläiset mahdollisuudet osallistua vaaleihin, mutta kannatan myös täällä esille tuotua ehdotusta, että muutos jatkossa tulisi pysyväksi.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hanna Holopainen.

15.37 Hanna Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Olemme täällä käsittelemässä hallituksen esitystä väliaikaisesta muutoksesta vaalilakiin. Kuten täällä on monissa hyvissä puheenvuoroissa jo tässä aiemmin todettu, niin kysymyksessä on sinänsä pieni mutta erittäin tärkeä muutos, jolla turvataan varusmiespalvelusta ja naisten vapaaehtoista asepalvelusta suorittavien mahdollisuus äänestämiseen näissä kuntavaaleissa koronapandemiaolosuhteissa.

On ihan selvää, että demokraattisessa yhteiskunnassa äänioikeuden käyttämisen turvaaminen on mitä tärkeintä. Lisäksi on erittäin tärkeää huolehtia erityisesti nuorten äänestysaktiivisuuden tukemisesta, koska tiedämme, että tilastojen mukaan nuorten äänestäminen on vähäisempää kuin monessa muussa ikäluokassa. Vaikka nyt onkin siis käsittelyssä väliaikainen muutos, on varmasti näiden vaalien kokemusten myötä ihan järkevää pohtia sitä, että tämä muutos olisi mahdollista toteuttaa pysyvänä ja varusmiesten äänestysmahdollisuuksien turvaaminen olisi mahdollista myös tulevilla vaaleilla.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin perustuslakivaliokuntaan.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi saatavien perinnästä annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta, saatavien perinnästä annetun lain 7 §:n väliaikaisesta muuttamisesta ja luottotietolain 24 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 59/2021 vp

Pöytäkirja PTK 47/2021 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään se 30 minuuttia, ja asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta ennalta sovittuja menettelytapoja. — Ministeri Henriksen.

Keskustelu

14.32 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies, värderade talman! Yli vuosi sitten alkanut koronavirusepidemia on vaikuttanut suuresti niin kansalaisten kuin yritysten arkeen. Koronavirusepidemia ei valitettavasti vielä ole ohi, ja sen vaikutukset yrityksiin voivat olla pitkäkestoisia. Monien yritysten taloudellinen tilanne korjaantuu luultavasti vasta viiveellä siitä, kun tilanne on rajoitusten purkamisen jälkeen normalisoitunut. Tämän vuoksi on tärkeää, että hallitus helpottaa eri toimijoiden edellytyksiä selviytyä tilanteesta.

Värderade talman! Det är ytterst viktigt att företagen får hjälp med att klara sig igenom dessa exceptionella tider. I praktiken är indrivningskostnaderna för företagsfordringar ofta betydligt större än vid konsumentfordringar och det kan för sin del förvärra företagens betalningssvårigheter. I den permanenta indrivningslagen finns inga bestämmelser om maximibeloppen för indrivningskostnader eller tak för de totala kostnaderna vid företagsfordringar. Därför ändrades indrivningslagen i januari så att det intogs temporära bestämmelser bland annat om maximibeloppet för gäldenärens totala kostnadsansvar vid företagsfordringar. För att företagens situation inte ska försämrats till följd av höga indrivningskostnader är det nödvändigt att giltighetstiden för de temporära bestämmelserna förlängs.

Arvoisa puhemies! Hallitus haluaa varmistaa, ettei yritysten taloudellinen tilanne heikenne yhtään enempää korkeiden perintäkulujen vuoksi. Tämän vuoksi tammikuun alussa voimaan tullutta väliaikaista lakia vastaavaa sääntelyä ehdotetaan edelleen jatkettavaksi. Ehdotuksen mukaan väliaikaisessa laissa säädettäisiin muiden kuin kuluttajasaatavien perintäkuluista voimassa olevaa väliaikaista lakia vastaavalla tavalla. Yksittäisistä perintätöistä — esimerkiksi maksumuistutuksesta, maksuvaatimuksesta ja maksusuunnitelman laatimisesta — saisi jatkossakin perintäkuluina veloittaa enintään tietyn laissa säädetyn summan. Myös velallisen kokonaiskuluvastuuseen tulisi edelleen rajoituksia. Ehdotettuja säännöksiä sovellettaisiin jatkossakin paitsi yrityssaataviin myös muihin sellaisiin saataviin, jotka eivät ole kuluttajasaatavia. Tämä tarkoittaa, että väliaikaisten säännösten piirissä olisivat siten myös esimerkiksi sellaiset saatavat, joissa velallisena on asunto-osakeyhtiö, yhdistys tai säätiö.

Användningen av tratta, det vill säga en betalningsuppsmaning med hot om att den offentliggörs, begränsas på samma sätt som i den gällande temporära lagen. I det rådande läget anses detta förfarande motiverat eftersom betalningsanmärkningar medför skada för företagens verksamhet. Begränsningen föreslås upphöra i slutet av september. Efter det skulle

Pöytäkirja PTK 47/2021 vp

företagarens situation temporärt underlättas genom att förlänga tidsfristen som det är möjligt att protestera en tratta från 10 dagar till 21 dagar fram till slutet av april 2022.

Arvoisa puhemies! Tratan eli julkisuusuhkaisen maksukehotuksen käyttöä rajoitettaisiin samalla tavalla kuin voimassa olevassa väliaikaisessa laissa. Ehdotuksen mukaan tratan käyttö kiellettäisiin yhä muiden kuin kuluttajasaatavien perimiseksi, jos velallinen on yksityishenkilö, yksityinen elinkeinonharjoittaja, avoin yhtiö tai kommandiittiyhtiö. Lisäksi tratan käyttöä rajoitettaisiin silloin, kun peritään liikevaihdoltaan pienien osakeyhtiöiden tai toimintansa hiljattain aloittaneiden osakeyhtiöiden saatavia.

Koska tratan käyttöön ei ole tarkoitus valmistella pysyviä rajoituksia, trattarajoituksen voimassaolo päättyisi syyskuun lopussa. Tämän jälkeen yritysten asemaa helpotettaisiin kuitenkin tilapäisesti pidentämällä tratan protestointiaikaa. Tratan saisi julkaista tai ilmoittaa merkittäväksi luottotietorekisteriin aikaisintaan 21 päivän kuluttua sen lähettämisestä, kun voimassa olevien säännösten mukaan protestointiaika on 10 päivää. Näin taattaisiin yrityksille pidempi aika pyrkiä järjestelemään taloudellisia asioitaan maksuhäiriömerkinnän välttämiseksi.

Perintäkuluja koskevien säännösten ehdotetaan olevan voimassa 30.4.2022 asti. Kuitenkin tratan käytön rajoittamista koskevien säännösten ehdotetaan olevan voimassa syyskuun loppuun asti. Tämän jälkeen tratan protestointiajan pidentäminen tulisi voimaan 1.10.2021, ja sen ehdotetaan olevan voimassa 30. päivään huhtikuuta 22 asti. Lakeja sovellettaisiin niiden voimassaoloaikana tehtyihin perintätoimiin. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Edustaja Koponen, Ari.

14.37 Ari Koponen ps: Arvoisa puhemies! Epidemian kesto ja sen taloudelle aiheuttamien vaikutusten kesto tai laajuutta ei voida tarkasti ennakoida. Selvää on kuitenkin, että maksuvaikeuksiin joutuneiden yritysten taloudellinen tilanne korjaantuu vasta ajan myötä, kun tilanne rajoitusten purkamisen jälkeen taas palautuu ennalleen. Yritysten auttaminen selviytymään kriisin yli on keskeistä, ja tätä tavoitetta pitää pyrkiä edistämään kaikilla mahdollisilla keinoilla.

Tratan protestointiajan pidentäminen auttaa maksuvaikeuksissa olevia yrityksiä antaen niille pidemmän ajan taloudellisen tilanteensa selvittämiseksi ennen tratan mahdollista julkaisua tai ilmoittamista merkittäväksi luottotietorekisteriin. Protestointiajan pidennys lieventää yrityksille aiheutuvia haittoja mahdollistamalla yrityksille pidemmän reagointiajan.

Ja vielä loppuun, puhemies: vain menestyvä yksityinen sektori voi luoda pohjan yhteiskuntamme kestäväälle rahoitukselle.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kivisaari.

14.38 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa puhemies! Korona on paitsi terveyskriisi myös talouskriisi. Me olemme viimeisen vuoden ajan menneet ihmisten terveys edellä, kuten kuuluukin, ja näin toimiessamme olemme samalla puuttuneet elinkeinovapauteen ja rajoittaneet sitä. Kansalaisten ja yritystenkin talous on joutunut monin paikoin mullistusten kouriin, kun ihmisten kulutustottumukset ovat muuttuneet ja toimintaedellytyksiin on puututtu monin eri rajoituksin. Meillä ei ole vielä täyttä varmuutta siitä, milloin tautitilanne päättyy, mutta valonpilkahduksia toki löytyy. Myöskin rokotekattavuus kasvaa koko ajan. Ko-

Pöytäkirja PTK 47/2021 vp

rona on joka tapauksessa johtanut tilanteeseen, jossa niin kansalaisten kuin yritystenkin taloudelliset puskurit ovat vähissä. Terveysten lisäksi on totta kai huolehdittava myös taloudellisesta selviytymisestä. Ei voi käydä niin, että kun korona on voitettu, niin taloutemme on niin huonossa kunnossa, ettemme kykene astumaan nousun kelkkaan mukaan.

Puhemies! Vaikeuksien edessä auttaa aika, vahvistuva talous, koronatoimet ja selkeät pelisäännöt. Hallituksen esitys tässä kohdin täyttää nämä kaikki. Esityksessä säädetään muun muassa perintäkulujen euromääräisistä enimmäismääristä ja perintätoimien aikarajoista. Yritysten välisten perinnän kulujen selkeämmälle sääntelylle on jo pitkään nähty tarvetta.

Puhemies! Tämä hallituksen esitys siis jatkaa koronan edelleen aiheuttamien taloudellisten vaikeuksien helpottamista. Esitys on siis hyvin perusteltu.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Essayah.

14.41 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Niin kuin täällä kollegat ovat jo edellä todenneet, korona on tosiaankin aiheuttanut taloudelle myöskin mittavia haasteita. Kuitenkin koko ajan puhutaan, että maailmantalouden kasvu odottaa tuossa aivan kulman takana, jos vain terveysturvallisuus edellä menemme ja saamme tämän pandemian hallintaan. Siinä mielessä olisi tärkeää, että meillä yritykset selviävät tästä talouskurimuksesta ja selviävät hengissä.

Siinä mielessä katson, että tämä hallituksen esitys on ehdottomasti tarpeellinen. Tämä antaa, voisiko sanoa, yrityksille tiettyä joustoa. Esimerkiksi tratan protestointiajan pidentys on täällä tarpeellinen, koska se antaa paremmin yrityksille mahdollisuutta reagoida tilanteisiin — ja toisaalta myöskin yritysten välisten perintäkulujen, voisiko sanoa, kohtuullistaminen ja myöskin tämän ajanjakson tarkastelu. Nämä perintäkuluihin liittyvät asiat ovat todellakin myös sellaisia asioita, joista ajattelisin, että niitä ehkä kannattaisi sitten kenties kokonaisuutena myöhemmässäkin vaiheessa tarkastella, koska kyllähän näistä tulee aika paljon kansalaisiltakin palautetta, minkälaisiin euromääriin pienetkin huolimattomuudet sitten saattavat johtaa. Tässä on kuitenkin kysymys ennen kaikkea nyt siitä, että yritykset, joilla voi olla vaikeita taloudellisia tilanteita, selviäisivät näitten kuilujen ylitse.

Nyt, kun ministeri on paikalla, kysyisin vielä siitä — kun meillä on ollut erilaisia moratoria ja uskon, että on ollut myöskin monenlaisia vapaaehtoisia lainan maksujärjestelyjä ja erilaisia joustoja niin yritysten välillä kuin varmasti myöskin luottolaitosten suhtautumisessa yrityksiin — onko nyt nähtävissä, että jonkinlaista konkurssiaaltoa olisi ollut esimerkiksi tässä keväällä. Onko esimerkiksi oikeusministeriö kerännyt tietoja siitä, onko konkurssihakemuksissa tai vastaavissa tullut minkäänlaisia ryppäitä vai näyttääkö siltä, että tässä selvittäisiin nyt sitten vielä eteenpäin ilman, että meiltä sitten työpaikat lähtevät ja yritykset tuhoutuvat?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Wallinheimo.

14.43 Sinuhe Wallinheimo kok: Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys on samaan aikaan välttämätön mutta toisaalta ei suinkaan ongelmaton, ja sama käsitys välittyy myös tähän esitykseen saadusta lausuntopalautteesta. Lähes jokaisessa lausunnossa todetaan selkeästi se, että meidän on tehtävä kaikkemme sen eteen, että meidän yrityksemme pääsevät mahdollisimman vähin vaurioin koronapainajaisen yli. Yksi keskeinen tapa tässä on koh-

Pöytäkirja PTK 47/2021 vp

tuullistaa yritysten velkoihin liittyvää sääntelyä, ja tässä hallituksen esityksessä tätä jo viime vuonna aloitettua poikkeusaikaa jatketaan. Siksi tätä esitystä voi juuri tilapäisenä keinona kannattaa, vaikka muutamissa lausunnoissakin todetaan, että suoraa tutkimustietoa ei ole siitä, että nyt harjoitetusta poikkeuksesta olisivat hyötäneet juuri kaikkein vaikeimmasa asemassa olevat pk-yrittäjät.

Arvoisa puhemies! Olen samaa mieltä monen lausunnonantajan kanssa siitä, että nämä väliaikaiset muutokset eivät saa suoraan olla pohja perintää koskevalle pysyväille sääntelylle. Muutamissa piireissä on esitetty esimerkiksi tratan kieltoa tai poistoa. Se veisi asiat ojasta allikkoon. Käytännössä tällainen kieltö aiheuttaisi lisää luottotappioita, sillä velkojilla ei olisi enää käytettävissä riittävän ajantasaista tietoa luottoa hakevan tahon maksuvalmiudesta. Monet hyvinkin pärjäävät yritykset voisivat jäädä jatkossa vaille kaipaamaansa luottoa, jos luotonmyöntäjät joutuisivat tekemään päätöksiä yhä suuremmalla omalla riskillä. Se ei voi olla tämä talon tahto. Siksi esimerkiksi Finanssialan Keskusliiton ehdotus siitä, että pandemiatilanteen helpottaessa lähtökohtana tulisi olla perintäkulujen arviointi tavanomaisemmassa toimintaympäristössä, on mielestäni kannatettava. Samaten jos ja kun alaa koskevan sääntelyn pysyvämpään uudistamiseen lähdetään, silloin tärkeintä olisi tehdä tähän liittyvä valmistelutyö riittäviin ja kattaviin vaikutusarviointeihin perustuen niin luotonhakijoiden kuin luotonmyöntäjienkin näkökulmasta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kauma.

14.46 Pia Kauma kok: Arvoisa puhemies! Ehdotettu muutos on hyvä tässä koronakriisitilanteessa. Me tarvitsemme nyt kaikenlaisia toimia, joilla autetaan vaikeuksissa olevia yrityksiä, erityisesti niitä, jotka ovat joutuneet maksuvaikeuksiin. Tässä lakiesityksessähän lähdetään siitä, että nimenomaan yritetään helpottaa yrityksiä sillä, että niiden perintäkulujen lisääntyminen ei entisestään vaikeuttaisi tätä tilannetta. Tratatassahan yritystä kehoitetaan maksamaan saatava, ja jos ei maksa, niin asiasta tulee julkinen, ja tämä on näin ollen myöskin eräänlainen pelote yritykselle, eli kaikkensa kannattaa tehdä, että velat tulevat maksetuksi. Tässä esityksessä tätä protestointiaikaa pidennettäisiin kymmenestä päivästä 21 päivään, ja tämä muutos olisi tilapäinen syyskuun loppuun saakka.

Arvoisa puhemies! Uskallan toivoa, että pääsemme tästä koronakriisistä vielä tämän vuoden aikana eroon, ja näin ollen todellakin toivon, että tämä muutos on tilapäinen. Aivan kuten edustaja Wallinheimo tuossa aiemmin totesi, sillä on myöskin haittapuolensa, mikäli tästä muutoksesta tulisi pysyvä.

Sitten, arvoisa puhemies, vielä muistutan siitä, että monilla yrityksillähän on aika vaikea tilanne edelleen. Tämä hallitus on tehnyt erilaisia esityksiä myöskin rahallisista tuista, ja tällä hetkellä, juuri tänä päivänä itse asiassa, alkaa kustannustuki kolmosen haku, ja se kestää 23.6. saakka. Mutta tämä tuki on sellainen, että se kohdistuu aikajaksolle marraskuusta viime vuoden puolelta helmikuun loppuun, eli varmasti aika moni yritys odottaa myöskin sitä, mitä hallitus aikoo tehdä sitten näille kevätkuukausille helmikuusta eteenpäin, eli varmasti aika moni odottaa kustannustuki nelosta ja myöskin sitä, että sen ehdot olisivat hiukan kevyemmät kuin mitä näissä aiemmissa on ollut. Erityisesti sitä on toivottu, että kun nyt on ollut vaatimuksena, että liikevaihto putoaa 30 prosenttia, niin putoaminen jo vähemmällä, esimerkiksi 20 prosentilla, toisi mahdollisuuden hakea tätä tukea.

Pöytäkirja PTK 47/2021 vp

Arvoisa puhemies! Tämä esitys on kannatettava, ja arvostan sitä, että ministeri on ottanut tällä tavalla huomioon yritysten hankalan tilanteen.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Hoskonen.

14.48 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Kuten tiedetään, niin tämä koronaepidemia on iskenyt pieniin yrityksiin todella pahasti, ja yrityksiin tuleva tulovirta kun on pienentynyt, niin se on aiheuttanut automaattisesti maksuvaikeuksia. Laskujen maksut ovat viivästyneet, ja sitten se taas aiheuttaa ongelmia yrityksen tulevaisuuden kannalta. Se on semmoinen kumuloituva vaikeiden taloudellisten asioiden summa.

Hallitus on parhaansa mukaan lieventänyt tätä ongelmaa erilaisilla poikkeusjärjestelyillä, kuten ministeri hyvin esitteli tätä hallituksen esitystä. Tämä jatkaa sitä samaa hyvää linjaa, että yritysten toimintakykyä pyritään ylläpitämään. Positiivisintahan tässä on se, että olemme kuitenkin saaneet viestiä, että suomalaiset yritykset ovat kohtalaisen hyvin selvinneet tästä koronasta. Meidän pitää edelleen olla kärsivällisiä ja tehdä tuolla terveydenhuoltopuolella sitkeästi töitä ja auttaa yrityksiä eteenpäin, niin että sitten kun tämä korona saadaan järjestäytyneisiin mittasuhteisiin ja koronarokotukset etenevät, niin yritysten toiminta myös silloin elpyy.

Kuten olemme saaneet tietoja viime päivinä tiedotusvälineiden kautta, niin on odotettavissa se, että talouselämä lähtee pyörimään paljon vauhdikkaammin kesän aikana, ja kun sen tason saavutamme, niin voimme olla hieman tyytyväisempiä siihen, että nämä toimenpiteet, jotka olemme muun muassa tehneet, kuten tämä hallituksen esitys, ovat olleet oikea-aikaisia ja hyvin kohdistettuja.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Autto.

14.50 Heikki Autto kok: Arvoisa herra puhemies! Tosiaan tämä esitys perinnästä annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta, saatavien perinnästä annetun lain 7 §:n väliaikaisesta muuttamisesta ja luottotietolain 24 §:n väliaikaisesta muuttamisesta on varmasti erittäin perusteltu ja tärkeä muutos tässä koronapandemian aiheuttamassa tilanteessa, jossa monet yritykset, pienemmät ja suuremmatkin yritykset, ovat vaikeassa tilanteessa. Tällaisena aikana tämä perintätoimien selkeämpi sääntely on ilman muuta hyödyllistä, ja tässä mielessä haluan kiittää oikeusministeriä siitä, että tätä tämänkaltaista vastaantuloa yritysten suuntaan tehdään.

Tässä edellä muun muassa edustajat Wallinheimo ja Kauma ovat puhuneet hyvin niistä näkökulmista, joita tietysti liittyy sitten siihen, että perintätoimi sinänsä on tärkeä osa normaalia liiketoimintaa, mutta itse joka tapauksessa edustan sitä koulukuntaa, että tällainen selkeä sääntely on varmasti aivan hyödyllistä myös normaalioloissa siinä mielessä, että perintätoiminta on aina kuitenkin kohtuullista. Meidän on tärkeää luoda Suomessa sellaisia puitteita, että yrittäjäksi ryhtyvä voi kokea olonsa sillä tavoin turvalliseksi ja hyvillä mielin nuoret lähtisivät yrittäjyyttä, siipiään sitä kautta, kokeilemaan, jotta saisimme sitten hyödynnettyä sitä monipuolista osaamista ja idearikkautta, mitä meillä tässä maassa on.

Arvoisa puhemies! Lyhyesti vielä haluan yhtyä tuohon edustaja Kauman hyvän puheenvuoroon. Kun hän otti esille tämän kustannustuki kolmosen, niin varmasti moni yrittäjä saattaa tänäänkin eduskunnan täysistuntoa omilta kiireiltään seurata, ja niissä yrityksissä, joissa valitettavasti tämä korona on kiireet lopettanut, tietysti seurataan siltä osin, mitä kä-

Pöytäkirja PTK 47/2021 vp

denojennuksia eduskunnasta tulee. Todella tämä kustannustuki kolmonen on nyt avattu, ja tämä marras—helmikuun kustannusten kattaminen on erittäin hyvä esimerkiksi vaikkapa matkailualalle, jonka osalta on tietysti aivan hirvittävän vaikea tilanne ollut tämän pandemian aikana. Elikkä tässä mielessä nyt on tärkeää, että yritykset, joille kuuluu tämä kompensatio tästä, että rajat ylittävää liikennettä ei voi olla, ovat aktiivisia.

Kiitos oikeusministerille tästä hyvästä lakiesityksestä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Reijonen.

14.52 Minna Reijonen ps: Arvoisa herra puhemies! Perintä- ja luottotietoasioita ja lakimuutosta käsitellään. Yrityksille tämä on tärkeä muutos. Tämä helpottaa yritysten selviytymistä.

Perintä- ja luottotietoasioita nousee aina silloin tällöin esille muissakin asioissa. Esimerkiksi kun ihmiset käyvät lääkärin vastaanotolla ja julkisessa terveydenhuollossa, voi olla, että kotiin tulee niitä laskuja ja asiakas voi olla vielä vuodeosastolla tai jossakin. Laskuja kerkeää jo tulla hyvin lyhyellä maksuajalla, ja ei kerkeä potilas tulla kotiin. Saattaa tulla jo ensimmäinen karhu, toinen karhu, kenties kolmas karhu, ja kohta alkaa tulla perintätoimiston kirjeitä ja äkkiä saattaa kohta luottotiedotkin mennä.

Tavallaan kunnillakin olisi vähän velvoite miettiä niin yritysten osalta kuin varsinkin kuntalaisten ja ihmisten osalta semmoista asiaa, että jonkunlaista inhimillisyyttä olisi tässä, koska tavallaan tätä tapahtuu ihan turhaan: aina ei ihmisillä ole kotona henkilöä, joka niitä laskuja on vastaanottamassa, tai voi olla muistisairaita tai muuta. Tähän tarvittaisiin enemmän semmoista inhimillistä otetta.

14.54 Hussein al-Tae sd: Arvoisa puhemies! Kaikki hallituksen esitykset, joilla pyritään auttamaan yrittäjiä ja erityisesti pieniä yrittäjiä tässä kohtaa koronavaikeuksia, ovat tervetulleita. Tällä hallituksen esityksellä pyritään helpottamaan perintään liittyviä ja luottotietoihin liittyviä kysymyksiä, ja sitten tänään aukeava kustannustuki kolmonen on myöskin hyvä kädenojennus tässä vaiheessa yrittäjiä ajatellen, jotta pääsemme vielä tämän vuoden aikana sellaiseen tilanteeseen, että yrittäjämme pääsisivät sitten taas vauhtiin ja saadaan talous pikkuhiljaa siitä kuntoon. Tästä olen hyvin tyytyväinen.

Ja nyt, kun me pohdimme tässä väliaikaisia lakeja, joilla tätä perintää muutetaan, niin toivon myöskin, että oikeusministeri Henriksson kiirehtisi myöskin sellaista lakia, joka liittyy näihin maksuhäiriömerkintöihin. Niitten poistaminen voi viedä jopa sellaiselta henkilöltä, joka on ne maksanut, jopa 4—5 vuotta. Toivoisin kovasti, että se 30 päivän katto olisi nyt sitten se, mikä tulisi tässä piakkoin meille eduskuntaan katsottavaksi ja tutkittavaksi, ja sitten samalla positiivinen luottorekisteri, jonka kuuluisi olla tämän tyyppisen lainsäädännön kylkiäisenä, jotta voidaan varmistaa, että luotonantajilla on kaikki mahdollisuudet varmistaa, että henkilö, jolle luottoa myönnetään, on kykenevä myöskin sen maksamaan. Tällä kokonaisuudella voitaisiin olettaa, että tänä päivänä niillä noin 400 000 suomalaisella, jotka ovat menettäneet luottotietonsa, olisi selkeä suunta ulos siitä ahdingosta, missä he ovat. Sitten samanaikaisesti siellä on paljon joukossa ihmisiä, jotka eivät tällä hetkellä saa työpaikkaa luottotietomerkinnän vuoksi, eivät saa elämänsä alkuun, eivät pysty ostamaan asuntoa eivätkä myöskään avaamaan erilaisia sopimuksia, sähkösopimuksia vuokra-asuntoon ja niin edelleen, jotta näiden elämä ja mielenterveyteen liittyvä taakka myöskin tässä pikkuhiljaa helpottuisi ja saataisiin sitten dynaamisuutta.

Pöytäkirja PTK 47/2021 vp

Jokainen suomalainen, joka on kynnelle kykenevä töihin, on saatava töihin koronan jälkeen, ja tällaiset helpotukset lakiin, esimerkiksi 30 päivän katto maksuhäiriömerkinnän poistumisesta, ovat sellaisia asioita, jotka rohkaisevat ihmiset maksamaan velkansa pois, esimerkiksi lainaamaan perheenjäseniltään sen rahan ja hoitamaan sen pois, ja sitten samalla rohkaisemme jokaista heistä takaisin työmarkkinoille vahvempana tekijänä kuin koskaan ennen. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja vielä edustaja Könttä, ja sen jälkeen ministeri.

14.56 Joonas Könttä kesk: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Kiitos ministerille tämän ja aiemmankin lain esittelystä. Tänään käsittelemme useita väliaikaisia koronaan liittyviä lakeja. Voisi ehkä kuvailla näitä tällaisiksi resilienssilaeiksi, joilla yhteiskunta, valtioneuvosto, pyrkii suojelemaan koronasta aiheutuvia uhkia, olivat ne sitten aiempia demokratiin liittyviä tai nyt sitten tässä kohden yritysten, pienyrittäjien korona-ahdinkoon liittyviä helpotuksia. Olemme kuulleet täällä tänään monia hyviä puheenvuoroja. Minusta nämä muodostavat myös sellaista kokonaisuutta, että jälkikäteen — en vielä tuuleta — ehkä jälkikäteen sitten koronan jälkeen voimme pohtia, tulisiko meillä koota näistä ehkä joku muistio tai kokonaisuus, jossa voisimme nähdä erilaisiin kriisitilanteisiin niin yrityspuolelta kuin demokratian turvaamiseksi tällaisia resilienssilakikokonaisuuksia, jotka turvaavat niin kuin tässäkin tilanteessa ennen muuta sitä, että kun yritys tai yrittäjä kohtaa selkeästi tästä koronasta johtuvia maksuliikenteeseen liittyviä haasteita, niin sen takia yksikään yritys ei menisi konkurssiin emmekä sillä lailla kiihdyttäisi ja estäisi sitä nousua, mikä toivotavasti on tässä jo aivan tulossa.

Sen puolesta haluan kyllä kiittää ministeriä. Oivallisia lakiesityksiä, ja niin kuin täällä on tänään jo kuultu molempien lakiesitysten kohdalla, mitä tänään olemme kerinneet käsitellä, tämä tuki tuntuu olevan eduskunnassa yli hallitus—oppositio-rajojen.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja ministeri Henriksson, 3 minuuttia.

14.58 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson: Kiitos, arvoisa puhemies! Kiitos arvoisat kansanedustajat niin oppositiossa kuin hallituspuolueissa rakentavasta keskustelusta ja hyvistä näkemyksistä. Mehän olemme tässä kriisissä yhdessä, ja yhdessä täältä pitää tulla ulos, ja meidän pitää tulla ulos niin, että yritetään saada niin monta yritystä kuin mahdollista kestäämään tämä kriisi ja sitä kautta myös niitä työpaikkoja säilymään ja yritykset sitten kehittymään. Me haetaan juuri niitä ratkaisuja, ja sen takia myös tämä väliaikainen laki on vielä tarpeen, koska koronakriisi ei ole ohitse.

Tässä tuli kysymyksiä konkurssien määrästä. Edustaja Essayah, joka on ilmeisesti poistunut salista, kyseli siitä, onko nähtävissä, että konkurssien määrä olisi lisääntynyt paljon. Me olemme tietenkin seuranneet tilannetta, ja helmi—maaliskuun osalta näyttää siltä, että konkurssien määrä on kasvanut noin 14 prosentilla. Viimeiset viikot ovat olleet myös sellaisia, että on tullut enemmän konkurssihakemuksia sisään, mutta mitään sellaista räjähdysmäistä muutosta verrattuna aikaisempiin vuosiin ei ole tapahtunut ainakaan vielä, ja se on hyvä merkki.

Tästä kustannustuki kolmosesta: sehän on ministeri Lintilän pöydällä ja se on tietenkin hallituksen linjaus ja tärkeä linjaus, että yrityksiä halutaan tukea. Myös mahdollisesta kus-

Pöytäkirja PTK 47/2021 vp

tannustuki 4:stä vastaa ministeri Lintilä, ja olen varma siitä, että jos katsotaan, että se on edelleen tarpeellista, jos yritykset ovat edelleen siinä tilanteessa, että tarvitsevat, niin silloin semmoinen myös tulee.

Tästä lakipaketistahan on tarkoitus nyt kerätä kaikki se tieto, mikä tulee, ja on tarkoitus myös, että säädetään sitten päivitetty laki: otetaan kaikki se palaute ja kaikki se kokemus tästä väliaikaisesta lainsäädännöstä irti, mikä on mahdollista, jotta me saadaan pysyvä hyvä lainsäädäntö myös tältä osin, kun on kyse yritysten perintäkuluista.

Näistä muista asioista, jotka ovat velkaantumisen saralla nyt ajankohtaisia, haluan myös mainita, että ne ovat äärimmäisen tärkeitä. Minulla on nyt se tahtotila päällä, että kunhan hallitus pääsee siellä Säätytalolla ratkaisuun, jotta hallitus jatkaa toimintaansa, niin me voidaan saada myös esitys maksuhäiriömerkintöjen lyhentämisestä tänne eduskuntaan tämän vuoden puolella, ehkä vielä ennen juhannusta. Positiivinen luottotietorekisteri -esitys olisi tulossa syksyllä, ja myös yritysten velkajärjestelyasioitten valmistelussa olemme siinä vaiheessa, [Puhemies koputtaa] että olisi mahdollista tuoda esityksiä tänne eduskuntaan vielä tämän vuoden puolella. Kaikki riippuu nyt sitten siitä, miten keskustelut Säätytalolla tästä jatkuvat. — Kiitoksia.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan lainsäädäntöön covid-19-taudin jatkumisen vuoksi tehtäviksi väliaikaisiksi muutoksiksi

Hallituksen esitys HE 64/2021 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

Tässäkin lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Esittely, ministeri Harakka, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.02 Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tässä käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä ehdotetaan väliaikaisia muutoksia kolmeen liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan lakiin. Muutokset liittyvät covid-19-epidemiaan. Näillä muutoksilla on tarkoitus turvata meriliikenteen jatkuvuus ja julkisen liikenteen järjestelyt epidemian aikana pidentämällä aiemmin säädettyjen väliaikaisten poikkeusten voimassaoloaikaa. Nyt ehdotettavat poikkeukset pääosin vastaavat voimassa olevien poikkeuksien mahdollisuuksia. Nykyisten poikkeusmahdollisuuksien voimassaoloaika päättyy kesäkuun 21 lopussa. Tällä hallituksen esityksellä ehdotetaan niiden jatkamista lokakuun 21 loppuun asti.

Pöytäkirja PTK 47/2021 vp

Laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annetun lain 13 §:n muutoksella pidentettäisiin voimassa olevan lain mukaista mahdollisuutta myöntää erivapauksia myös aluksilla vaadittavien lisäpätevyystodistusten osalta. Erivapaus myönnettäisiin jatkossakin Liikenne- ja viestintäviraston turvallisuusnäkökulmat huomioivan tapauskohtaisen harkinnan perusteella.

Liikenteen palveluista annettuun lakiin esitetään neljää muutosta, jotka pääasiallisesti vastaavat voimassa olevia väliaikaisia poikkeusmahdollisuuksia. Liikennepalvelulain 18 a §:n muutoksella jatkettaisiin taksiliikenneluvan haltijoita sekä pienempien henkilöliikenneluvan haltijoita ja henkilöliikennettä harjoittavia tavaraliikenneluvan haltijoita koskevan laajennetun varautumisvelvollisuuden voimassaoloa.

Liikennepalvelulain 109 §:n muutoksella säädettäisiin ulkomaisen laivaväen pätevyyksien tunnustamista koskevien kelpoisuustodistusten voimassaoloajan pidentämisestä. Ne olisivat voimassa niiden pohjalla olevan pätevyysvoimassaoloaikaa vastaavasti, kuitenkin enintään huhtikuun 22 loppuun asti.

Liikennepalvelulain 109 a §:n muutoksella jatkettaisiin 31. lokakuuta 21 mennessä vanhentuvien laivaväen pätevyysvoimassaoloaikaa 6 kuukaudella.

Ja vielä liikennepalvelulain 179 a §:n muutoksella mahdollistettaisiin joukkoliikenteen muutoksista ilmoittaminen normaalista poiketen viimeistään viisi päivää ennen muutosten toteuttamista.

Myös luotsauslain väliaikainen muutos koskee voimassa olevien poikkeusten pidentämistä. Esityksellä mahdollistettaisiin luotsin ohjauskirjan, linjaluotsinkirjan tai luotsausvelvollisuudesta annettavan erivapauden voimassaoloajan pidentäminen 6 kuukaudella, mikäli luotsauksen henkilölupa vanhenee 31. lokakuuta 21 mennessä. Lisäksi mahdollistettaisiin uusien luotsin ohjauskirjojen ja linjaluotsinkirjojen myöntäminen ilman koeluotsausvaatimuksen täyttämistä edellyttäen, että muut edellytykset täyttyvät. Luotsauslakia koskevien poikkeusten kohdalla edellytettäisiin jatkossakin Liikenne- ja viestintäviraston tapauskohtaista harkintaa.

Arvoisa puhemies! Kuvaamani kolmen lain muutosehdotukset ovat tärkeitä vallitsevissa olosuhteissa. Tautitilanteen kehittymisestä kesän aikana on toiveita mutta ei varmuutta. Erityisesti merenkulun toimintaan vaikuttaa myös muiden maiden tautitilanne. Toisaalta, jos tilanne toivotulla tavalla parantuu kesän aikana, tarvitaan ehdotettuja muutoksia sen varmistamiseksi, että siirtymä normaaleihin menettelyihin tapahtuu sujuvasti. Toivon, että eduskunta käsittelee hallituksen esityksen kiireellisenä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Autto.

15.05 Heikki Autto kok: Arvoisa puhemies! Tuossa ministeri hyvin esitteli tätä lakiesitystä, ja varmasti hänen vetoomuksensa siitä, että eduskunta käsittelee asian kiireellisenä, on enemmän kuin kohtuullinen. Totta kai tässä pandemiatilanteessa pitää varmistaa se, että meriliikenne kulkee. Meriliikenne on aivan välttämätöntä huoltovarmuuden ja ylipäänsä yhteiskunnan toimivuuden kannalta.

Mutta, arvoisa puhemies, jos saa kysyä toista kiireellistä asiaa ministeriltä. Kun kuitenkin keskustelemme näistä covid-19-taudin aiheuttamista järjestelyistä, joita lainsäädäntöön tarvitaan, että tästä tilanteesta hyvin selviämme, niin sekä kansanterveyden että kansantalouden näkökulmat ovat tärkeitä. Jos ajattelemme, että matkailuelinkeino on viime vuosina ollut Suomelle hyvin keskeinen, kasvava palveluviennin muoto — rahaa on tullut

Pöytäkirja PTK 47/2021 vp

maahan ulkomaisten matkailijoiden mukana, ja nämä vaikutukset eivät kohdistu vain vaikkapa Lappiin, jossa tietysti niiden merkitys aluetaloudellisesti on aivan valtavan suuri, vaan joka puolelle maata, ja vaikkapa esimerkiksi Finnairin kautta pääkaupunkiseudulle tällä on todella suuri merkitys — ja kun ministerin hallinnonala on keskeisesti kyseessä, niin kysyisin nyt valtioneuvoston suunnalta matkailualan puolesta, eikö millään voida säätää selkeitä pelisääntöjä sille, miten Suomeen saa tulla, jotta meillä olisi nyt tässä vaiheessa vuotta tieto siitä, miten esimerkiksi tulevalle talvisesongille Suomeen saa matkustajia tulla. Onko silloin voimassa esimerkiksi tällainen ennakkotestaus tai jonkunlainen rokote-passi tai muut vastaavat järjestelyt, joilla voidaan varmistaa se, että matkanjärjestäjät voivat nyt alkaa myymään matkoja Suomeen ja voidaan terveysturvallinen matkailu taata niin tänne tuleville kuin sitten kaikille suomalaisille, jotka täällä niitä matkailun palveluita tuottavat? Tämä on useiden miljardien eurojen kysymys Suomelle, että matkailu saadaan terveysturvallisesti avattua, ja kysyn ministeriltä sitä, että onhan teillä valtioneuvoston piirissä tieto siitä, että ensi talven matkoja Suomeen myytäisiin nyt, jos valtioneuvosto pystyisi antamaan selvät suuntaviivat siitä, millä ehdoilla Suomeen saa silloin tulla. Nämä päätökset tarvitaan nyt pikimmiten.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Torniainen.

15.08 Ari Torniainen kesk: Arvoisa herra puhemies! Kiitos ministeri Harakalle asian esittelystä. Todella tärkeä asia. Myöskin itse toivon ja uskon, että kun tämä tulee liikenne- ja viestintävaliokuntaan, niin siellä asia saa ripeän käsittelyn ja saadaan nopeasti tämä asia, hallituksen esitys, myöskin lainvoimaiseksi.

Vaikka tämä koronaepidemiatilanne vaikuttaa Suomessa hieman jo parantuneen ja hellittäneen, niin vielä ei ole kuitenkaan takeita siitä, onko tämä myönteinen suuntaus pysyvä ja tuleeko uusia muunnoksia ilmaantumaan. Siksi on syytä varautua myöskin tulevaan, ja varautuminen epidemian jatkumiseen on edelleen erittäin tärkeää, jotta yhteiskunnalle elintärkeiden toimintojen jatkuvuus voidaan turvata, ja kyllä liikenne ja turvallinen liikkuminen niin joukkoliikenteessä kuin muutenkin ovat niitä tärkeitä asioita. Jokainen meistä jollain tavalla joutuu liikkumaan paikasta toiseen.

Yksi iso asia tässä on se, että esityksen tavoitteena on varmistaa merikuljetusten katkeamattomuus covid-19-epidemian aikana. Se, jos tautitilanne on täällä Suomessa jo hieman parantumaan päin ja hellittämään päin, ei takaa sitä, onko se ulkolaisella laivaliikenteellä samansuuntainen, koska Suomi on käytännössä saari ja tavarat kulkevat meriteitse tänne Suomeen ja on myöskin kansainvälistä rahtiliikennettä tänne. Siksi on tärkeää, että myös tämä meriliikenne on huomioitu tässä erittäin hyvin.

Samoin joukkoliikenteen terveysturvallisuuden varmistaminen on äärettömän tärkeää ihmisten liikkumisen kannalta. Otetaan vaikkapa bussiliikenne: Ihmiset matkustavat työpaikalle, vaikkakin etätyö on jo lisääntynyt huomattavasti ja saanut jalansijan. Toivottavasti etätyö on myöskin pysyvä ratkaisu tulevaisuuteen, mutta se ei kaikille käy, ja siksi ihmiset myöskin bussilla matkustavat. Myöskin junaliikenne on erittäin tärkeä asia, että siellä junissa on terveysturvallista matkustaa, ja kuten ministeri Harakka otti esille, niin taksiliikenne myöskin: ihmiset mielellään lähtevät taksiin, koska kokevat, että siinä voi olla kyydissä yksin tai kaksin, ja sen tulee olla myöskin turvallista.

Pöytäkirja PTK 47/2021 vp

Siksi on omasta mielestäni erittäin hyvä, että tämä hallituksen esitys on tuotu nytten tänne saliin ja hallitus nyt tältä osin haluaa varmistaa ihmisten turvallisen liikkumisen tulevaisuudessa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ministeri Harakka, kuinka monta minuuttia? [Timo Harakka: No, kahdella varmaan selvittäisiin!] — Kahdella selvittää.

15.11 Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka: Arvoisa puhemies! Kiitos näistä kommentteista. Edustaja Autto liikkui varmaankin ihan tarkoituksella vähän toisten ministerien alueelle. Tietänette, että matkailun edistäminen kuuluu työ- ja elinkeinoministeriön ja elinkeinoministerin alaan ja rajaturvallisuuskysymyksistä vastaavat sosiaali- ja terveysministeriö ja sisäministeriö. Mutta ehkä tässä yhteydessä on hyvä todeta, että aivan niin kuin itse totesin — ja myöskin edustaja Tornainen tässä — tilanteet vaihtuvat nopeasti ja ennakoiminen ja varautuminen ovat tässä pandemiatilanteessa hyvin vaikeita.

Ymmärrän sen, että matkailuelinkeinolle nämä ovat olleet tosi tuskaiset kuukaudet sen tähden, että luonnollisestikin ihmiset varaavat matkojaan hyvissä ajoin ja suunnittelevat lomiaan. Mutta tässä kuvaavaa lienee se, että viime vuoden syksyllä se suurin huoli oli se, että juuri Britanniaasta saataisiin tuotua tuhansittain turisteja joulun ajaksi Lappiin, ja kun siellä sitten nimenomaan todettiin tämä vaarallinen muuntovirus, niin kävikin niin päin, että Liikenne- ja viestintävirasto joutui kokonaan katkaisemaan lentoyhteyden Britanniaan jo tapaninpäivänä. Eli se lopputulos oli täysin päinvastainen.

Tämä on se todellisuus, jossa nyt elämme, ja siksi varautuminen kaikkein pahimpaan on tässä jatkuvasti välttämätöntä. Samalla on kuitenkin todettava, että kun tässä jatketaan myöskin eräitä velvoitteita liikenteenharjoittajille, niin se on merkki myöskin siitä, että joukkoliikenne ja julkinen liikenne Suomessa ovat toimineet erittäin terveysturvallisesti kautta linjan ja keskinäisessä yhteistyössä. Tässä on myöskin jouston elementtejä siinä, että jos tarve on, niin myöskin julkisen liikenteen toimijat voivat nopeammin aikataulu- muutoksiansa ilmoittaa.

Ja haluan tässä nyt oikein julkisesti antaa kiitoksen kaikille joukkoliikenteen toimijoille vastuullisesta ja onnistuneesta toiminnasta korona-aikana.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Vielä edustaja Autto.

15.13 Heikki Autto kok: Arvoisa herra puhemies! Edellisen kerran, kun tänne eduskuntaan tuotiin lakiesitys syksyllä tästä ennakkotestauksen käyttöönotosta, se oli liikenne- ja viestintäministeriön lakiesitys, ja siksi rohkaistuin tässä nyt tätä asiaa myöskin kysymään. Mutta varmasti ministeri Harakka on siinä oikeassa, että tällainen teema on hyvin poikkihallinnollinen. Ja tietysti ehkäpä yksi iso haaste tässä on ollut se, että näitä poikkihallinnollisia asioita ei ehkä ihan riittävän kiireellisinä ole viety eteenpäin. Todella tämän kyseisen lakiesityksen osalta varmasti eduskunta kiirehtii asian käsittelyä ja meriliikenteen osalta saadaan näitä asiallisia muutoksia jatkettua, ja kiitos niiden valmistelusta ministerille, mutta vetoan kyllä valtioneuvostoon edelleen siinä, että myös näitä poikkihallinnollisia isoja kokonaisuuksia saataisiin vietyä eteenpäin.

Ja ministeri totesi aivan oikein sen tilanteen, että Britannian tautitilanteen pahentuessa ei varmastikaan Britanniaasta olisi voinut ajatella erillistä chartermatkailuakaan, vaan päinvastoin, tilanne oli se, kuten ministeri oikein totesi, että Britannian lennot jouduttiin koko-

Pöytäkirja PTK 47/2021 vp

naan keskeyttämään. Mutta pitäisi olla jotkut selvät pelisäännöt siihen, milloin Suomeen voi tulla. Ja kun tuosta ajasta on menty epidemian kannalta aivan valtava harppaus eteenpäin — on rokotteet, ja esimerkiksi Britanniassa tilanne on hyvä — niin voivatko britit tulla Suomeen vai eivätkö he voi tulla? Ja mitkä ovat ne turvallisuuteen liittyvät raja-arvot esimerkiksi vaikkapa tautitapausten ilmaantuvuuden osalta, että Britanniasta voidaan Suomeen matkustaa? Näistä pitäisi olla nyt tieto, jotta esimerkiksi brittiläiset matkanjärjestäjät voivat suomalaisten kumppaniensa kanssa alkaa suunnittelemaan, miten Britanniassa ensi joulua markkinoidaan.

Jos ei ole terveysturvallista matkustaa, tietenkään silloin ei matkusteta, mutta pitäisi mahdollistaa se, että terveet ihmiset voivat palata Suomessa töihin ja terveet ihmiset saavat myös tänne tulla matkoille ja jättää rahaa Suomeen niin, että meidän kansantaloudella on myös käyttövoimaa, jolla sitten taas pandemian jälkeen myös siitä kansanterveydestä huolehditaan.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle EU:n lääkinnällisiä laitteita koskevia asetuksia täydentäväksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 67/2021 vp

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi tonnistoverolain 8 §:n sekä tuloverolain 69 ja 123 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 63/2021 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia, ja asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Edustaja Simula.

Keskustelu

15.17 Jenna Simula ps: Arvoisa puhemies! Tässä hallituksen esityksessä esitetään tuloverolain muuttamista siten, että verovapaiksi henkilöstöeduiksi katsottuja liikunta- ja kulttuuriseteleitä voisi jatkossa käyttää myös etäyhteyksin järjestettäviin reaaliaikaisiin kulttuuritapahtumiin, kuten konsertteihin.

Koronapandemia on muuttanut merkittävästi kulutustottumuksia kulttuurialalla, ja esimerkiksi useat bändit, artistit ja muut kokoonpanot ovat siirtyneet tekemään suoria lähettyksiä faneilleen kotisohville esimerkiksi sosiaalisen median alustojen kautta. Myös mak-

Pöytäkirja PTK 47/2021 vp

sullisia suoria lähetyksiä on järjestetty, mutta ne vaativat jo hieman enemmän erityisosaamista, jotta esimerkiksi äänentoisto ja kuvayhteys ovat laadukkaita. Onkin suhteellisen ihmeellistä, että tämä esitys tuodaan eduskuntaan vasta nyt, kun oikea aika olisi ollut esimerkiksi viime syysistuntokaudella akuutin kriisin hellitettyä. Tiedossa kuitenkin oli, että koronaviruspandemia tulee jylläämään maailmalla pitkään. Lakimuutos olisi voinut tuoda edes hiukkasen lisää tulovirtoja kulttuurialalla työskentelevien kassaan ja lisätä näin verkkokonserttien ja muiden etäesiintymisten kannattavuutta.

Valtiolliset toimet siis tulevat jälleen jälkijunassa, ja esimerkiksi kunnissa erityisesti teatterialalla on jääty istumaan käsien päälle ja odottamaan tilanteen normalisoitumista. Jospa tämä lakimuutos kannustaisi myös verorahoitteisia kulttuuritoimijoita innovoimaan vaihtoehtoisia kulttuurin tuottamistapoja vallitsevasta tilanteesta huolimatta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Koponen, Ari.

15.19 Ari Koponen ps: Arvoisa puhemies! Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tavanomaista henkilökuntaetua koskevan tuloverolain 69 §:n 5 momenttia siten, että säännöksessä tarkoitettuna kulttuuritoimintana pidettäisiin myös etäyhteyden avulla tapahtuvaa reaaliaikaista osallistumista säännöksessä tarkoitettuun toimintaan. Esityksen tavoitteena on mahdollistaa työnantajan henkilökuntaetuna tarjoaman verovapaan kulttuuriedun käyttäminen myös etäyhteyden kautta tarjottaviin kulttuuritapahtumiin. Tämä on kannatettava esitys, sillä on toivottavaa, että työntekijä voi harrastaa itse valitsemanaan ajankohtana ja valita harrastuspaikan sekä -tavan useiden eri vaihtoehtojen joukosta myös koronaepidemian aikana.

Arvoisa puhemies! Väistämättä mieleen nousee kuitenkin kysymys: miksi vasta nyt?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Viitanen.

15.20 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Näen, että tässä... [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Mikrofoni.

No niin, arvoisa puhemies! — Nytkin näen, että tässä on todellakin hyvä lakiesitys kyseessä, ja kyseessä on siis päivitys tähän päivään kulttuurisetelin osalta. On monesta syystä tarpeen, että näitä kulttuuriseteleitä voi käyttää myös sitten tällaisiin live-etä tapahtumiin: virtuaalisiin tapahtumiin, konsertteihin, teattereihin, musiikkiesityksiin. Se on ehdottoman tärkeä, myönteinen asia. Ja tietenkin myös tässä tilanteessa, kun kulttuuri- ja tapahtuma-ala on kärsinyt ennennäkemättömästi tästä hurjasta pandemiatilanteesta, niin tämäkin esitys on erittäin myönteinen ja erittäin tarpeellinen — ja kaikin puolin tarpeellinen, koska kuitenkin tänä päivänä paljon myös näitä etä tapahtumia on.

Puhemies! Olen sitä mieltä, että vaikka sinänsä tämä etäkulttuurimahdollisuus on tärkeä ja sitä on tärkeä tukea myös tässä muodossa, niin toki tarvitsemme nyt ja jatkossakin sitä perinteistä livekäytäntöä. Ja sen vuoksihan, kun tämä pandemia on maailmalla edelleen jyllännyt, tämä toinen puoli on ollut käytännössä mahdotonta. On hyvä, että nyt valoa pilkahtelee, aurinkoa näkyy myös tämän suhteen.

Pöytäkirja PTK 47/2021 vp

Haluan myös, puhemies, todeta sen, että tämä uutinenhan tästä kulttuurisetelin laajentamisesta tuli viime viikolla, päivä sen jälkeen, kun olimme kuulleet toisen erittäin myönteisen kulttuuriuutisen, jonka myötä kerrottiin siitä, että nyt ryhdyttiin ripeästi toimiin hyvin laajan tukipaketin mahdollistamiseksi alan toimijoille. Tämän suuruusluokka oli yli 200 miljoonaa, 230 miljoonaa, ja se tuli enemmän kuin tarpeeseen. Nostan tosi paljon hattua kaikille niille kulttuurialan toimijoille, jotka ovat tällä alalla, ja tunnen erittäin tärkeäksi sen, että tämä paketti nyt tehtiin. Sinänsähän jo kevään aikana näitä toimia aloitettiin, ja tähän mennessä kulttuurialaa oli tuettu yli 100 miljoonalla eurolla, mutta siitä huolimatta tämä 230 miljoonan paketti oli täysin välttämätön.

Pidän tärkeänä, puhemies, myös sitä, että juuri ennen kuin tämä paketti annettiin valtiovarainvaliokuntamme otti vahvan kannan jatkotuen tarpeesta. Nyt toimeen ryhdyttiin ripeästi sen jälkeen, ja tulos oli hyvä. Eli siis tältä osin olen tyytyväinen siihen, että myös tämä esitys on täällä salissa. Tämä on osa monen hallinnonalan yhteistä työtä turvata tulevaisuus kulttuurintekijöillemme ja mahdollistaa tilaisuuksien järjestäminen ja sitten mahdollistaa myös se, että eri keinoin kansalaiset pääsevät nauttimaan kulttuurista.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Hyrkkö.

15.23 Saara Hyrkkö vihr: Arvoisa puhemies! Olen iloinen, että lakimuutos kulttuurisetelin käytöstä virtuaalitapahtumissa saatiin näinkin ripeästi eduskunnan käsittelyyn. Useat koronakriisin keskellä uusia toimintamuotoja rakentaneet kulttuurialan toimijat ovat törmänneet siihen, että kulttuuriseteleitä ei voi käyttää virtuaalitapahtumiin. Liikuntasetelien ja liikuntatapahtumien osalta käytäntö on ollut toinen. Tämä on ollut valtava pettymys paitsi kulttuuritoimijoille ja luovan alan työntekijöille myös kulttuuriseteleitä käyttäville työyhteisöille.

Teimme maaliskuun alussa Mari Holopaisen kanssa asiasta kirjallisen kysymyksen, ja olen todella iloinen, että hallituksen esitys saadaan nyt eteenpäin. Erityisesti korona-aikana, jolloin suurella osalla kulttuurialan toimijoista ei ole ollut mahdollisuutta harjoittaa elinkeinoaan, virtuaalitapahtumien mahdollistaminen ja niihin kannustaminen on erittäin perusteltua. Lainsäädännön on kyettävä tunnistamaan muutokset arjessa ja elinkeinon harjoittamisessa. Emme osanneet ennustaa tätä koronapandemiaa, ja se on tuonut mukanaan lukemattomia poikkeuslakeja. Luulen kuitenkin, että virtuaaliset ja etänä toteutettavat kulttuurielämykset ovat tavalla tai toisella tulleet jäädäkseen, ja siksi on tärkeää, että lainsäädäntö uudistetaan nyt niin, että kulttuurisetelin käyttö etä tapahtumissa on mahdollista myös koronan päätyttyä.

Arvoisa puhemies! Kulttuurilla on ihmisten hyvinvoinnin ja henkisen kriisinkestokyvyn kannalta suuri merkitys. On siitäkin näkökulmasta perusteltua kannustaa ihmisiä nauttimaan kulttuurista myös näinä poikkeuksellisina aikoina. Tämä lakimuutos on yksinkertainen tapa osoittaa tukea koronakriisistä merkittävästi kärsineelle kulttuurialalle, mutta ei onneksi ainoa: pääsimme hallituksessa viime viikolla sopuun yli 230 miljoonan euron tukipaketista kulttuurille, taiteelle, liikunnalle ja tapahtumille. Se tulee todella suureen tarpeeseen, ja onkin todella tärkeää, että jokainen koronan kolhima kulttuurialan ammattilainen saa tiedon tästä tukipaketista ja että ne tuet todella jakautuvat joutuisasti ja oikeudenmukaisesti.

Tilanne on ihan käsin kosketeltavan lohduton. Tapahtumien järjestäminen on ollut käytännössä kiellettyä yli vuoden ajan. Näiden tukien lisäksi pidän tosi tärkeänä, että kulttuuri

Pöytäkirja PTK 47/2021 vp

ja tapahtumat pääsevät asteittain avautumaan ensimmäisten joukossa heti, kun koronatilanne sen mahdollistaa. Pelissä on paitsi kulttuurialalla työskentelevien ihmisten toimeentulo ja mielenterveys myös kulttuurialan tulevaisuus pidemmässä juoksussa. Kyse on siitä, kannattelemmeko me kulttuuria ja taidetta yli tämän vaikean ajan vai annammeko me tämän alan kuihtua pois. Luovien alojen taloudellinen merkitys Suomelle ja sen eri alueille on kiistaton ja suuri. Onkin korkea aika tunnistaa ja tunnustaa kulttuurin ja tapahtumien rooli ihan oikeana elinkeinona. Mutta sen lisäksi kulttuurilla ja taiteella on sellaista arvoa, jota ei voi mitata rahassa ja työpaikoissa. Kulttuuriin panostaminen maksaa itsensä takaisin hyvinvointina, kekseliäisyytenä, ideoina, luovuutena ja parempana ymmärryksenä ihmisyydestä ja maailmasta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Autto.

15.27 Heikki Autto kok: Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys pitää sisällään mielenkiintoisen kokonaisuuden eri lakien muutoksista liittyen niin tähän tonnistoverolakiin kuin sitten tuloverolakiin siltä osalta, mitä liittyy näihin kuntajaon muutostilanteisiin. Mutta itsekin haluan keskittyä nimenomaan tähän, josta kansanedustajakollegat ovat edellä puhuneet.

Elikkä on todella hyvä, että tuloverolakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että kulttuurietua voisi käyttää maksuvälineenä myös reaaliaikaisesti järjestettävissä virtuaalisissa kulttuuritapahtumissa ja -tilaisuuksissa. Mielestäni tämän muutoksen aikaansaaminen on ilman muuta kiireellinen asia. Pandemiatilanteen pitkittyessä kulttuuriala on kärsinyt taloudellisesti paljon, ja toisaalta myös ihmisten henkisen hyvinvoinnin ylläpitämiseksi on todella tärkeää, että päästään osallistumaan siihen kulttuurilliseen aktiivisuuteen, mikä kullekin iloa ja onnea ja merkitystä tuottaa. Tässä mielessä on hyvä, että tämä kulttuurietu tulee nyt tässäkin ajassa paremmin käyttöön, ja tosiaan myöskin kulttuurintuottajat saavat tästä paremman toimeentulon vaikeiden aikojen keskellä. Tästä haluan hallitukselle antaa kiitoksen, että oppositionkin vaatimaa asiaa on nyt lähdetty ripeästi viemään eteenpäin — kiitos siitä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja vielä edustaja Viitanen.

15.28 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Ehkä hieman jatkoksi vielä tuohon äskeiseen. Lopuksi korostin, että tällaista erilaista ratkaisutyötä voidaan tehdä kulttuurin ja sen toimijoiden hyväksi. Se tapahtuu usein monella eri hallinnonalalla. Esimerkiksi tässä on kysymys verotuksesta, mutta yhtä lailla näitä toimia näissä tukipaketeissa nyt tehdään niin opetusministeriössä kuin työ- ja elinkeinoministeriössä, ja liittyyppä ajankohtaisiin haasteisiin myös sosiaali- ja terveystieteiden puolelta siten, että sitten näiden kulttuurintekijöiden monet sosiaaliturvakysymykset vaativat ratkaisua ja kohennusta.

Pidän, puhemies, siksi tärkeänä juuri sitä, että tässä on päätetty sen kulttuuripaketin yhteydessä, että perustetaan hallitusryhmien ohjausryhmä, joka jatkossakin katsoo, mitä tarpeita on, katsoo tukimuotoja niin, että väliinputoamia ei syntyisi, ja katsoo alan kokonaistilannetta. Pidän sitä välttämättömänä, että tällaista poikkihallinnollisuutta on.

Ja, puhemies, toinen hyvin tärkeä, hyvin ajankohtainen asia on, että kulttuuri tuo paitsi siitä nauttivalle ihmiselle paljon henkistä hyvinvointia, jopa terveydellisiä vaikutuksia myönteiseen suuntaan, tuo myös alueille elinvoimaa, tuo kasvua, antaa Suomelle jopa

Pöytäkirja PTK 47/2021 vp

vientimahdollisuuksia ja luo meillä täällä rakkaassa kotimaassamme lisää työpaikkoja. Siksi meidän kannattaa tehdä kaikkemme myös kulttuurialan tukemiseksi ja tietenkin myös niiden ihmisten toimeentulon tukemiseksi, jotka tätä arvokasta työtä tekevät.

Haluan nostaa tähän yhden kysymyksen, joka vaatisi myös sitten sosiaali- ja terveystieteiden puolella ripeää jatkotoimintaa ja jonka myös valtiovarainvaliokunta nosti omassa lausumassaan esille. Eli edellyttämme, että hallitus toisi esityksen liittyen siihen, että esimerkiksi nämä tekijänoikeuskorvaukset tänä päivänä eivät kartuta työttömyysturvaa mutta nyt varsinkin näinä päivinä, kun entistä useammin valitettavasti se työttömyys on kohdannut ihmisen, sitten käy niin, että tekijänoikeustulo kuitenkin leikkaa sitä työttömyysturvaa. Sehän on tietenkin suuri epäkohta, ja myös tätä olemme valiokunnassa edellyttäneet ratkaistavaksi, puhemies.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi väliaikaisesta poikkeamisesta osakeyhtiölaista, asunto-osakeyhtiölaista, osuuskuntalaista, yhdistyslaista ja eräistä muista yhteisölaeista

Hallituksen esitys HE 53/2021 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2021 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 53/2021 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Kansaneläkelaitoksesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 254/2020 vp

Valiokunnan mietintö StVM 3/2021 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 28.4.2021 pidettävään täysistuntoon.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi merilain 1 luvun ja alusrekisterilain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 9/2021 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 7/2021 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 28.4.2021 pidettävään täysistuntoon.

Pöytäkirja PTK 47/2021 vp

11. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kuntalain ja varainsiirtoverolain 4 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 242/2020 vp
Valiokunnan mietintö HaVM 5/2021 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 28.4.2021 pidettävään täysistuntoon.

12. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on keskiviikkona 28.4.2021 klo 14.00. Täysistunto lopetettiin klo 15.39.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Maija-Leena Paavola